تۇرسۇنگۈل تۇردى

نامازشامگۈل

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

تۇرسۇنگۈل تۇردى

نامازشامگۈل

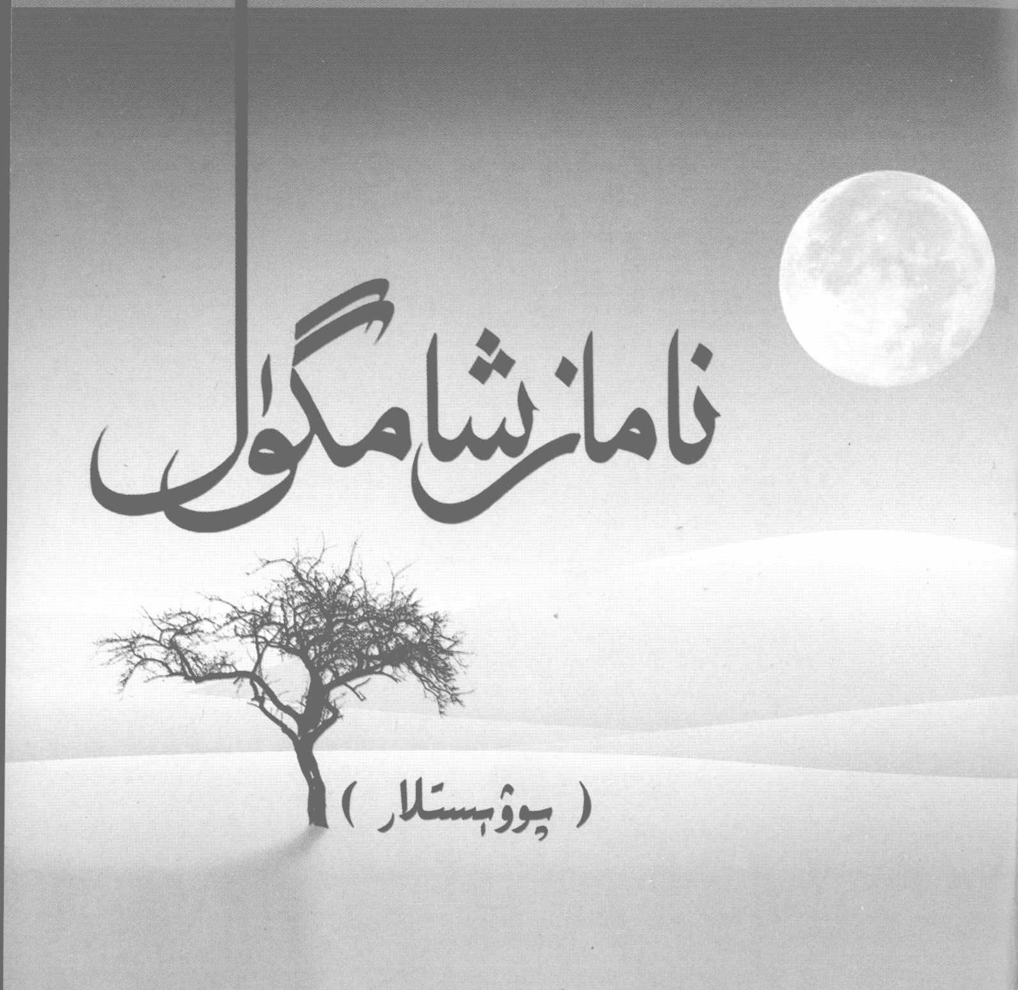

(پوۋېستلار)

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

夜来香:维吾尔文/吐尔逊古丽·吐尔地著. —乌鲁木齐:新疆青少年出版社, 2008.7
ISBN978— 7—5371—5968—5

Ⅰ.夜… Ⅱ.吐… Ⅲ.中篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ.I247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2008)第 110249 号

责任编辑：艾尼瓦尔·艾山
责任校对：迪力亚尔·吐尔逊
封面设计：阿里甫·夏

夜来香（维吾尔文）
（中篇小说集）
吐尔逊古丽·吐尔地 著

新疆青少年出版社出版
（乌鲁木齐市胜利路二巷1号 邮编：830049）
新疆新华书店发行
新疆翼百丰印务有限公司印刷
850×1168 毫米 32 开 9.5 印张
2008 年 7 月第 1 版 2008 年 7 月第 1 次印刷
印数：1—3000

ISBN978—7—5371—5968—5 定价：18.00 元
如有印刷装订问题请直接同出版社调换

مۇھەررىردىن

ئۇمىدلىك ئەدىب تۇرسۇنگۈل تۇردى 1976 - يىل 3 - ئاينىڭ 21 - كۈنى چاقىلىق ناھىيە ئۇتام يېزىسىدا ئىشچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كۆز ئاچقان. باشلانغۇچ ۋە ئوتتۇرا مەكتەپلەر- نى چەرچەن ناھىيىسىدە تاماملاپ، 1992 - يىلى باينغولىن ئوبلاستلىق مالىيە مەكتەپنىڭ بوغالتىرلىق كەسپىگە قوبۇل قى- لىنغان. 1996 - يىلى ئوقۇش پۈتتۈرگەندىن كېيىن چاقىلىق ناھىيە ئۇتام يېزىلىق مالىيە پونكىتىغا تەقسىم قىلىنغان. ئۇ ھازىر چاقىلىق ناھىيىلىك مالىيە ئىدارىسىدە ئىشلەپ كەلمەكتە.

تۇرسۇنگۈل تۇردى 1998 - يىلى «جاراھەت» ناملىق شېئى- رى بىلەن ئىجادىيەتكە قەدەم قويغاندىن باشلاپ ھازىرغىچە «تا- رىم»، «كرواران»، «تۇرپان»، «تەڭرىتاغ»، «شىنجاڭ ئايال- لىرى»، «شىنجاڭ گېزىتى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللاردا 100 پارچىغا يېقىن شېئىر، ھېكايە، پوۋېست ۋە ماقالە ئېلان قىلدۇرغان. ئۇنىڭ بىر پارچە ماقالىسى «شىنجاڭ گېزىتى» تەرىپىدىن «ئالاھىدە ئەسەر» مۇكاپاتىغا، ئىككى پارچە ھېكايىسى «كرواران» ژۇرنىلى تەرىپىدىن «چولپان ئەدەبىيات مۇكاپاتى» غا، «كېسەل» ناملىق ھېكايىسى 13 - نۆۋەتلىك «خانتەڭرى ئەدەبىيات مۇكاپاتى»غا ئېرىشكەن.

قولىڭىزدىكى «نامازشامگۈل» ناملىق پوۋېستلار توپلىمى مۇئەللىپنىڭ ئوقۇرمەنلەر ئۇچۇن سۇنغان تۇنجى كىتابى. ئوقۇر- مەنلەرنىڭ بۇ كىتابنى ياقتۇرۇپ ئوقۇشىغا تىلەكداشمىز!

مۇندەرىجە

ئۇپۇق قىزارغاندا 1

ئۇچىنچى سوت 104

نامازشامگۈل 221

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

ئۇپۇق قىزارغاندا

قارامتۇل سىردا سىرلانغان سوت زالى. ئادەمنى شۇركۈندۈرگۈدەك سۈر - ھەيۋە بىلەن قېتىپ ئولتۇرۇشقان سودىيىلەر... بەزىلەرنىڭ كۆزلىرى ماڭا نەپرەت بىلەن تىكىلگەن، بەزىلەرنىڭ كۆزلىرى ئىچ ئاغرىتىشقا ئوخشاش ھەر خىل نەزەردە تىكىلگەنىدى. مەيلى ئۇلار ماڭا قانداق قارىسۇن، مېنىڭ ئىچىمدە ئاللىقانداق خۇشلۇققا ئوخشاش بىر خىل تۇيغۇ تەۋرەپ تۇراتتى، ئۆزۈمنى خۇددى قىلىشقا تېگىشلىك مۇھىم بىر ئىشنى تۈگەتكەندەك ھېس قىلاتتىم. تۇيۇقسىز كۆزۈم پەستە ئولتۇرغان ئاپامنىڭ كۆزلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ئاپامنىڭ نۇرسىز كۆزىدە ئاجىز بىر ئۈمىد نۇرى پىلىلدايتتى. بۇرنۇمنىڭ ئۇچى ئېچىشىپ كۆزۈمگە ياش ياماشتى، بىراق يىغلىيالمايتتىم. باش سوتچىنىڭ توقمىقى ئىككى قېتىم توكۇلداپ سوت باشلانغانلىقىنى جاكارلىدى. ئادۋوكاتلارنىڭ سوئال - سوراقلىرىغا «ھەئە» ياكى «ياق» دېگەن جاۋابنى ناھايىتى تېزلا دەپ بولدۇم. چۈنكى، ھەممىگە ئايان بولغان جىنايىتىمنىڭ يوشۇرغۇدەك ھېچقانداق يېرى يوق ئىدى، سوت تالاش - تارتىشسىزلا كېڭەشمە سوتنىڭ ھۆكۈم چىقىرىشىغا سۇنۇلدى. بىردەملىك شاۋقۇن - سۈرەن زالنىڭ ئىچىنى بىر ئالدى. ھەممەيلەن بىر خىل ئۇسۇلدا مېنىڭ دادامنى يارىلاندۇرغانلىقىم ئۈستىدە پىكىر قىلىشماقتا، ئۆز ئارا تالاش - تارتىش قىلىشماقتا ئىدى. زالغا سودىيىلەر چىقىپ زال قايناۋاتقان قازانغا بىر چۆمۈچ سۇ قۇيغاندەك جىمجىتلىققا چۆكتى.

— ھازىر سوتىمىز لەيلىگۈل دىلوسى ئۈستىدە ھۆكۈم ئېلان قىلىدۇ، جاۋابكار لەيلىگۈل توختى بۇ يىل 10 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى ئۆز دادىسىنى يىگىرمە سانتىمېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى قوي قىرقىشقا ئىشلىتىدىغان قايچا بىلەن يېنىك دەرىجىدە زەخىملەندۈرگەن. ئالاقىدار ساقچى تەرەپنىڭ ئىگىلىگەن دەلىل ـ ئىسپاتلىرىغا ھەم جىنايەتچىنىڭ ئۆزىنىڭ ئىقرارىغا ئاساسەن سەۋەنلىك بىلەن ئادەم زەخىملەندۈرگەن، دەپ قارىلىپ «جىنايى ئىشلار قانۇنى»غا ئاساسەن جاۋابكار لەيلىگۈل توختىغا تۆۋەندىكىدەك ھۆكۈم چىقىرىلدى:

بىرىنچى، جاۋابكار لەيلىگۈل توختىغا مۇددەتلىك ئۈچ يىللىق ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش جازاسى بېرىلسۇن!

ئىككىنچى، جاۋابكار لەيلىگۈل توختى دەۋاگەر توختى قۇربانىنىڭ بارلىق داۋالىنىش چىقىمىنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىپ تۆلىسۇن!

بۇ ھۆكۈم ئېلان قىلىنغان ۋاقىتتىن باشلاپ كۈچكە ئىگە قىلىنسۇن!

سوت يېپىلدى. سوتنىڭ ئىجرا ماشىنىسىغا چىقىپلا ئىچ ـ ئىچىمدىن قىياندەك يىغا بېسىپ كەلدى. ئەمدى مېنىڭ ئەركىنلىكىم بولمايتتى، بۇرۇنقىدەك ئاپامغا ئەركىلىيەلمەيتتىم، دوستلىرىم بىلەن مۇڭدىشالمايتتىم. قىسقىسى، مېنىڭ نۇرغۇنلىغان گۈزەل ئارمانلىرىم مۇشۇ ماشىنىنىڭ ئىشىكى يېپىلىش بىلەن سىرتقا قالغانىدى. ياشلىقىمنىڭ ئىزگۇ ۋاقىتلىرى ئېگىز تاملار، توخۇ كاتىكىدەك كۈن چۈشمەيدىغان كامېرلاردا ئۆتەتتى. بۇلارنى ئويلىسام، دادامغا نەپرىتىم يەنە ھەسسىلەپ كۈچىيەتتى. «نېمىشقا شۇ چاغدا تىققان قايچا ئۇنىڭ جېنىنى ئالمىغان بولغىيتتى؟» دەپ ئەپسۇسلىناتتىم.

ناھىيە بازىرىدىن ئون كىلومېتىر يىراقلىقتا جايلاشقان ئەمەگەك بىلەن ئۆزگەرتىش مەيدانىغا بىردەمدىلا يېتىپ كەلدۇق. ئۇلار مېنى يۇزلىرىنى چوقۇر بېسىپ كەتكەن ئايال ساقچىغا تاپشۇرۇپ بېرىپ كېتىشتى. ئايال ساقچى مېنى باشلاپ ئۇزۇن كارىدورنىڭ ئەڭ ئىچكىرىسىدىكى بىر ئۆيگە كىرگۈزۈۋېتىپ كەتتى. بۇ ئۆيدە مەندىن باشقا بەش ئايال بار بولۇپ، ئۇلار ماڭا سىنچى كۆزلىرى بىلەن قاراۋاتاتتى. تۇرۇپلا كاللامدا: «توۋا، جىنايەتچىنىڭ كۆزى مۇشۇلارنىڭكىدەك قورقۇنچلۇق بولامدىغاندۇ؟» دېگەن خىيال «لىپ» قىلىپ پەيدا بولدى. ئۆزۈمنىڭمۇ بۈگۈندىن باشلاپ مۇشۇلار بىلەن ئوخشاش جىنايەتچى ئىكەنلىكىم ئېسىمگە كېلىپ، ھېلى قىلغان خىيالىمدىن سەل خىجىل بولغاندەك قىلدىم.

— ھەي، ئىسمىڭ نېمە سېنىڭ؟ دېيەيدەك تۇرماي بېرىپ گۈرۈڭگە تىقىل!

ئورا كۆز، بەڭگى چىراي خوتۇننىڭ سۆزىدىن چۆچۈپ كەتتىم. كىنولاردىكى جىنايەتچى خوتۇنلار كۆز ئالدىمغا كېلىپ دەرھال ئورنۇمغا بېرىپ نەرسىلىرىمنى جايلاشتۇردۇم.

— نەچچە يىللىق كەلدىڭ بۇ داشۆگە؟ — دېدى ھېلىقى خوتۇن يەنە، — قارىسام، ئەسكى نېمىدەك قىلمايسەن، قانداق جىنايەت بىلەن كىردىڭ؟

— بولدى قىلە، سەن ساقچى بولمىغاندىكىن، بۇ قىز ئەمدى كەلدى، ئالدىرىماي دېيىشىۋالامسەن ئۇنداق گەپلەرنى، — دېدى يەنە بىر سېمىز چوكان.

— ئىشىڭنى قىلە، رەسۋا! مەن سەندىن سورىمىغاندىكىن...

— بولدى قىلىڭلار، ھېلى ئاۋۇ نېمىلەر كېلىپ جاجاڭلارنى بەرمىسۇن يەنە!

يېشى چوڭراق ئايالنى ئۇلار خېلى ھۆرمەتلىسە كېرەك،

ھەممىسى جىم بولۇشتى. ئىشىك تاراقلاپ ئېچىلىپ بىر ساقچى بىلەن پەشتاما تارتىۋالغان بىرى كىرىپ، بىزگە بىردىن موما، بىر چۆمۈچتىن يېسىۋىلەك قورۇمىسىنى بېرىپ چىقىپ كەتتى. مېنىڭ تاماققا كۆڭلۈم تارتمايتتى. شۇڭا، قاچامنى ئاپىرىپ كارىۋىتىمنىڭ قىرىغا قويۇپ قويدۇم.

— بىرنەرسە يېگىن، قىزىم. چۈشتىن كېيىن ئېتىمىزغا چىقىمىز. تاماق يېمىسەڭ چىدىيالمايسەن، ئەمگەك ئېغىر.

بۇ يەرگە كېلىپ تۇنجى بولۇپ ئاڭلىغان بۇ مېھرىبانلارچە سۆزدىن تەسىرلىنىپ يىغلاپ سالدىم. بۇ ئايالنىڭ سۆزى ئاپامنىڭ سۆزىدەكلا ئاڭلىنىپ زورىغا تاماقنى يەپ تۈگەتتىم. راست دېگەندەك، چۈشتىن كېيىن بىزنى قاتار تىزىلدۇرۇپ ئېتىزلىققا ئېلىپ ماڭدى.

كۆز يەتكۈسىز ئېتىزلارغا كېۋەز تېرىلغان بولۇپ، ھەممىمىزگە ۋەزىپە ئايرىپ بېرىلگەن. ھازىر كېۋەزنىڭ مايسا قالدۇرۇش ۋاقتى بولغاچقا، ۋەزىپىنى قايسى گۇرۇپپا ئورۇنداپ بولالمىسا كەتمەي ئىشلەيدىغان ئىشكەن. شۇڭا، بىر ياتاقتىكى ئالتەيلەنگە بىر بۆلەك يەر ئايرىلغان، ئارىلىقىمىز يېقىن بولسىمۇ پاراڭ سېلىشقا يول قويۇلمايدىكەن. مەن كىچىكىمدىن باشلاپ ئېغىر ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىپ كۆنۈپ كەتكەچكىمۇ، بۇ ئىش بۇگۈنچە ماڭا ئانچە قىيىن بىلىنىپ كەتمىدى. بىز ۋاقىت توشقۇچە ۋەزىپىنى ئورۇنداپ بولدۇق.

تۇرمە ھاياتىم باشلانغىلى ھەش - بەش دېگۈچە بىر ئاي بولدى. بۇ جەريان ماڭا خۇددى بىر يىلدەك بىلىنىپ كەتتى. بۇ يەردە ئىش تۈگىمەيتتى. بىكار قالغۇدەك بولساق سىياسىي ئۆگىنىش قىلاتتۇق. بۇ ئارقىلىق ئۆزىمىزنى ئۆزگەرتىپ ئاكتىپلىقىمىزنى جارى قىلدۇرۇش مەقسەت قىلىناتتى. ئاپام ۋە سىڭلىم مېنى يوقلاپ تۇراتتى. ئاپامنىڭ سولغۇن چىرايىدىن ئۇنىڭ جاپا تارتىۋاتقانلىقىنى سېزەتتىم، لېكىن ئۇ ماڭا دېمەيتتى. تۇر-

مىداشلىرىم بىلەن ئوبدانلا چىقىشىپ قالغانىدىم. مەن بارا - بارا بۇ يەردىمۇ مېھىر - مۇھەببەت، كۆيۈنۈش ۋە ئادەمگەرچىلىك بارلىقىنى تونۇپ يەتمەكتە ئىدىم. قارىماققا، ئۇلار قوپال كۆرۈنسىمۇ بىر - بىرىگە كۆيۈنۈشنى بىلەتتى. بىز ھەممىمىز دەسلىپىدە ماڭا ئانىلارچە مېھرىبانلىق كۆرسەتكەن جەننەتخان ئىسىملىك يېشى چوڭراق ئايالنى ھۆرمەتلەيتتۇق، ھەممە ئىشنى شۇنىڭ دېگىنىدەك قىلاتتۇق. بۇ ئايال مۇددەتسىز قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان بولۇپ، بۇ تۈرمىگە كەلگىنىگە ئون بەش يىل بولغان ئىكەن. شۇ سەۋەبتىنمۇ ياكى ئوقۇمۇشلۇق ئىكەنلىكى ئۈچۈنمۇ، ئۇنىڭ سۆزىنى ھېچقايسىمىز يىرمايتتۇق.

كېۋەزنىڭ مايسا قالدۇرۇش، ئوتاش ئىشلىرى تۈگەپ بىكار بولۇپ قالدۇق. ئەمدىكى ئىشىمىز كېۋەزگە دورا چېچىش ئىدى. دورا ناسوس ئارقىلىق چېچىلىدىغان بولغاچقا، ھەر كۈنلۈك ۋەزىپە بالدۇرلا تۈگەيتتى. بالدۇر قايتقان چاغلاردا تاماق ۋاقتىغىچە ئىختىيارىي پائالىيەت قىلاتتۇق. بۈگۈن ئىختىيارىي پائالىيەتتىن كېيىن ئۆگىنىش قىلدۇق. تۈرمىدىكى قايسىبىر باشلىقنىڭ تۇغۇلغان كۈنى بولغاچقا، بىز ئۆگىنىشنى بىر سائەتلا قىلىپ قايتىپ چىقتۇق. ياتاقتا قالايمىقان ۋاراڭ - چۇرۇڭ قىلىشقا يول قويۇلمايتتى. شۇڭا ھەممىمىز ئورنىمىزدا ئولتۇرۇپ ئۆز خىيالىمىزنى سۈرۈشكە باشلىدۇق.

— لەيلىگۈل قىزىم، بۇ يەرگە قانداق قىلىپ كىرىپ قالغىنىڭنى تېخى بىزگە دەپ بەرمىدىڭ، — دېدى جەننەتخان، — ئۇزۇن تاڭنى ئاتقۇزماق ئاسان ئەمەس. خالىساڭ بىزگە سۆزلەپ بەرگىنە، بىرەر ئۇۋالچىلىق تارتمىغان بولساڭ داداڭغا پىچاق تىقىدىغان قىزدەك قىلمايسەن.

ئۇنىڭ گېپىنى ھەممىسى قوللاشتى. مەنمۇ ئاپامدەك كۆرىدىغان بۇ ئايالنىڭ گېپىنى يىرالمىدىم.

— بۇ ئىشلارنى بىلىشنى خالىساڭلار سۆزلەپ بېرەي، بىراق

بۇ مېنىڭ باللىق چاغلىرىمغا بېرىپ تاقىشىدۇ، سەل ئۇزۇنراق. سىلەرنىڭ ۋاقتىڭلارنى ئېلىپ قويارمەنمىكىن؟ — دېدىم ئۇلارغا.

— مەيلى، ئۇزۇن بولسا تېخى ياخشى. بۇگۇن دەپ بولالمىساڭ داۋامىنى ئەتە ئاڭلايمىز. بۇمۇ ۋاقىت ئۆتكۈزۈشنىڭ چارىسى، — دېيىشتى بىرقانچەيلەن تەڭلا.

— ئەقلىمنى بىلسەم، ئۆيىمىز سېپى ئۆزىدىن نامراتكەندۇق، — دەپ باشلىدىم سۆزۈمنى، — ئۆيىمىزدە دادام، ئاپام، ئاكام، مەن ۋە سىڭلىم بەشەيلەن بار ئىدۇق. ئۆيىمىزنىڭ كونىلىقىغا گەپ كەتمەيتتى. لاي بىلەن سىلىنغان ئىككى ئېغىزلىق ئۆيىمىزنىڭ ھەممە يېرىدىن توپا شۇرقىراپ تۆكۈلۈپ تۇراتتى. يامغۇر ياغقان كۈنلىرى كىچىچە ئۇخلىماي داس - چېلەكلەرگە توشقان سۇلارنى سىرتقا توشۇيتتۇق. دادامنى تولا چاغلاردا كۆرمەيتتۇق. ئاپام ئۇنى «سىرتتا پۇل تاپىدۇ» دەيتتى. شۇنىڭ بىلەن بىز دادامنىڭ يولىغا قارايتتۇق. خىيالىمىزدا دادام كەلسە بىزگە باشقا باللارنىڭ دادىسىدەك رەڭلىك شارلارنى ئېلىپ بېرىدۇ، دەپ قارايتتۇق. ئەمەلىيەتتە، دادام كەلسە ئۆيىمىزدە جەڭ بولاتتى. دادام ئاپامنى قولىغا چىققانلىكى نەرسە بىلەن ئۇراتتى، بىزنىمۇ ئۇرۇپ - سىلكىشلەيتتى. بۇنداق چاغلاردا قورقىنىمىزدىن ئۆينىڭ بۇلۇڭىغا تىقىلىۋېلىشىپ يىغلاپ كېتەتتۇق. شۇنىڭغىمۇ دادام ئۆيدە بولسا ئۇنىمىزنىمۇ چىقارمايتتۇق. ئۇلارنىڭ نېمىشقا شۇنچىۋالا ئۇرۇشىدىغانلىقىنى بىلمەيتتۇق. بۇ خىل ھالەتنى مەن سەككىز ياشلارغا كىرگەندە ئانچە - مۇنچە بىلىپ قالدىم. ئاپام قانداقتۇر بىر ئايالنىڭ گېپىنى قىلسىلا دادامنىڭ ئاپامنى ئۇرىدىغانلىقىدىن ئۇلارنىڭ ئۇرۇشىشىغا نامەلۇم بىر ئايال سەۋەبچى دەپ قارايتتىم. قىسقىسى، ئائىلىمىزدىكى سورۇقچىلىقلاردىن مەن ئۆز يېشىمغا ماس كەلمەيدىغان ئىشلارنى خىيال قىلىدىغان، ئاپامنى ئۇرغۇزغان ئاشۇ ئايالنى قارغايدىغان بولۇپ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

قالغانىدىم. بىر كۈنى، ئاكام ئىككىمىز مەكتەپتىن قايتىپ كېلىپلا ئاپامنىڭ ئەمدىلا ئىككى ئايلىق بولغان سىڭلىمنى قۇچاقلىغانچە يىغلاپ ئولتۇرغىنىنى كۆرۈپ دەرھال يۈگۈرۈپ يېنىغا باردىم.

— ئاپا، نېمىشقا يىغلايسىز، دادام سىزنى يەنە ئۇردىمۇ؟ — دەپ سورىدىم «ئاپامنى يەنە تاياق يېگەن ئوخشايدۇ» دەپ.

— ياق، بالام، داداڭلار بۇ ئۆينى سېتىۋېتىپتۇ، — دېدى ئاپام ئىسەدەپ تۇرۇپ، — ئۆينى سېتىۋالغۇچى ئۆينى ئىككى كۈن ئىچىدە بىكارلاپ بېرىشىمىزنى ئېيتىپ كەپتۇ. توۋا، شۇنداقمۇ نائەھلى ئادەم بولىدىكەن، مېنى دېمىسىمۇ سىلەردەك باللىرى بار ئىدىغۇ؟ قىش كىرەي دەپ قالغان تۇرسا، ئەمدى قانداقمۇ قىلارمىز؟

— دادام نەگە كېتىپتۇ، ئاپا؟ — دەپ سورىدى ئاكام.

— نەگە كەتكىنىنى بىلمەيمەن، ھەر قاچان ھېلىقى خوتۇن بىلەن بىر يەرگە ماڭدى بولغاي. خەپ، خۇدايىم! ماڭا قىلماي ئۆزۈڭگە قىلارسەن!

ئاپام بىزگە خۇددى دېمەيدىغان گەپنى دەپ سالغاندەك، خىجىل بولۇپ لەۋلىرىنى چىشلەپ قويدى.

شۇ كۈنى ئانا ـ بالا تۆتەيلەن تازا يىغلاشتۇق، دادامدىن قاتتىق نەپرەتلەندۇق. كىچىككىنە يۈرىكىمىزدە ئۇنىڭغا بولغان نەپرەت ئۇرۇقلىرى بىخلاندى. بىر قانچە كۈندىن كېيىن، بىز ئاپام كەنت رەھبەرلىكىگە دەپ تاپقان يېڭى ئۆيىمىزگە كۆچۈپ كەلدۇق. بۇ ئۆي ئەسلىدىكى ئۆيىمىزدىنمۇ ناچار بولۇپ، ئىشىكى ھىم ئېتىلمىگەچكە، ئۆيگە غۇرقىراپ شامال كىرىپ تۇراتتى. كېچىلىرى ئاپام بىزنىڭ توڭلاپ قېلىشىمىزدىن ئەندىشە قىلىپ يوتقىنىغا سولىۋالاتتى، تۈگۈلۈپ يېتىپ تاڭنى ئاتقۇزاتتۇق. ئاپام باشقىلارنىڭ ئېتىز ئىشلىرىغا قارىشىپ بېرىپ ياكى

ياستۇق كەشتىلەپ تاپقان پۇللىرىدا بىزنى بېقىپ كېلىۋاتاتتى. ئاكام ئىككىمىز ھەر كۈنى مەكتەپتىن كېلىپ تەرمەچ تېرىپتۇق. كالا تېزەكلىرىنى ئاپتاپ چۈشىدىغان يەرلەرگە تىزىپ قۇرۇتاتتۇق. شۇنداق قىلىپ، قەھرىتان قىش كۈنلىرىنى تىزىمىزنىڭ ئاستى ئىسسىماي ئۆتكۈزدۇق. مۇزلار ئېرىشكە باشلىغاندا تۇيۇقسىز دادام قايتىپ كەلدى. بىز دادامنىڭ قايتىپ كەلگىنىدىن ئازراقمۇ خۇش بولمىدۇق، داداممۇ بىزگە ئانچە پەرۋا قىلىپ كەتمىدى. شۇ كۈنى ئىككىسى ئۆي توغرۇلۇق قاتتىق سوقۇشۇپ كەتتى.

دادامنىڭ دېيىشىچە، ئۇ بىرەيلەنگە قەرز بولۇپ قالغاچقا ئۆينى قەرزگە تۇتۇپ بېرىپتۇمىش. قەرزى تېخى تۈگىمىگەچكە ئاپامنىڭ تەۋەررۈك ئالتۇن زىرىسىنى سېتىپ قەرز تۆلىمەكچى بولۇپ كەپتۇ. قەرز تۈگىسە قايتىپ كېلىپ يېڭى ئۆي سېلىپ بىزنى گۈلدەك باققۇدەك. ئاپام ئۇنىڭ سۆزىگە قوشۇلمىدى. شۇنىڭ بىلەن دادام ئاپامنى قاتتىق ئۇرۇۋەتتى. ئاپامنىڭ يېرىلغان بېشىنى كۆرۈپ قورقۇپ جىنىمىز چىققىلى تاسلا قالدى. شۇنىڭدىن باشلاپ ئۆيىمىزدە ئۇزۇلمەي بىرقانچە كۈن جېدەل ـ ماجىرا بولۇپ تۇردى. دادام ئاپام ئەتكەن تاماقنى يەيتتى. چىقىپ كېتىپ يېرىم كېچىلەردە مەست كېلىپ ئاپامنى ئۇراتتى. كېيىن نېمە بولدى، ئۇلار ئەپلىشىپ قالدى. ئاپام دادامغا ئانىسىدىن قالغان ئالتۇن ھالقىسىنىمۇ بەردى. خېلى كۈنلەرگىچە دادامنىڭ تىل ـ تايىقىدىن قۇتۇلۇپ قالدۇق. شۇنداقتىمۇ، يۈرەكزادە بولۇپ كەتكەچكە دادام بار چاغلاردا ئىچىلىپ ئوينىيالمايتۇق، دادامنىڭ كۆزلىرى بىزگە سوغۇق تۇيغۇ بېرەتتى. ئۇزاق ئۆتمەي، ئۆيىمىزنىڭ خاتىرجەملىكى يەنە بۇزۇلدى. بۇنىڭ سەۋەبىنى مەن ئىدىم.

ئۇ كۈنى مەن مەكتەپكە كېتىۋېتىپ، دادامنىڭ بىر سولياۋ خالتىدا خېلى كۆپ گۆش كۆتۈرۈپ كېتىپ بارغانلىقىنى كۆرۈپ

شۇنداق خۇش بولۇپ كەتتىم. چۈنكى، قىش ئۆتۈپ ياز يېرىم بولغۇچە ئۆيىمىزدە گۆش سېلىپ تاماق ئېتىلمىگەنىدى. بۇرنۇمغا مەززىلىك شورپىنىڭ پۇرىقى پۇراپ كەتتى. دەرسلەرمۇ قۇلىقىمغا كىرمەي «قاچان كەچ بولار؟» دەپ تەقەززالىق بىلەن كۈتتۈم، مەكتەپتىن يېنىپلا ئاكامغا خۇشاللىق بىلەن بۈگۈن گۆش يەيدىغىنىمىزنى دەۋەتتىم. بىز يۈگۈرۈشكىنىمىزچە ئۆيگە كەلدۇق، كىلىپلا قازانغا قارىدۇق، قازان قۇرۇق ئىدى. مەن ئاپامدىن دادام ئەكەلگەن گۆشنى سورىدىم.

— نەدىكى گەپنى قىلىسەن، بالام؟ داداڭلار گۆش ئەكەلىسە سىلەرگە بەرمەي نېمە قىلىمەن. داداڭلار راستتىنلا گۆش ئەكەلمىدى، — دېدى ئاپام ھەيران بولۇپ.

— مەن دادامنىڭ دوقمۇشتىكى قاسساپتىن گۆش ئېلىپ ماڭغىنىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەن تۇرسام، — دېدىم مەنمۇ قايىل بولماي.

— بولمىسا، مەن داداڭلار كەلگەندە سوراپ باقاي! — دېدى ئاپام بىزنى جىملەپ.

كەچتە ئاپام دادامدىن گۆشنىڭ گېپىنى سورىۋىدى، ئۇ ھەممىمىزنى تىللاپ كەتتى. «باللارنى ئارقامغا سېلىپ قويۇپسەن!» دەپ ئاپامنى ئۇرۇپ كەتتى. مەن ئاپامنىڭ تاياق يېيىشىگە چىدىماي دادامغا: «گۆش ئېلىپ ماڭغىنىڭىزنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەن تۇرسام نېمىشقا ئاپامنى ئۇرىسىز؟» دەپ سېلىپ مەنمۇ تاياق يېدىم. شۇ كۈنى مەڭگۈ ئېسىمدىن چىقمايدۇ. دادامنىڭ تايىقىدىن كاسام ئىششىپ كۆكىرىپ كەتتى. كۆڭلۈمدە: «چوڭ بولسام چوقۇم ئاپامنىڭ ئۆچىنى ئالىمەن!» دەپ ئويلىدىم. بىراق، چوڭ بولۇپمۇ دادامنىڭ جاجىسىنى بېرەلمىدىم. ئەكسىچە، ئۇنىڭ زورلۇق - زومبۇلۇقلىرى ئاستىدا مەكتەپتىن توختاپ قالدۇق. ئاكام جاڭگالدىن ئوتۇن ئەكېلىپ ساتاتتى، مەن بولسام ئاپامدىن كەشتە تىكىشنى ئۆگەنگەچ بىرقانچە مو يېرىمىزـ

نى تېرىشقا ياردەملىشەتتىم. دادام بولسا بۆرۆنقىدەكلا خالىسا
كېلىپ، خالىسا كېتىپ يۈرەتتى، ھەپتىلەپ ئۆيگە كەلمەيتتى.
يېشىمنىڭ چوڭىيىشىغا ئەگىشىپ مەن ئىشلارنىڭ تېگىگە يەت-
تىم. قوشنىلارنىڭ ھەممىسى ئاپامغا ئىچ ئاغرىتاتتى. دادام ئەس-
لىدە بۆرۆنلا تالاغا قاراپ قالغانىكەندۇق، تاپقان - تەرگىنىنى
تالاغا توشۇغانلىقتىن ئاپام بىلەن ئوتتۇرىدا جېدەل - ماجىرا
ئۈزۈلمەيدىكەن.

— ئەرلەرنىڭ تولىسى شۇنداق ۋاپاسىز! — دەپ سۆز قاتتى
مەريەم ئىسىملىك تۇرمىدىشىم، — ئۇلارنىڭ بىر يەرلىرىگە ئوت
قويۇۋەتسىمۇ ئازلىق قىلىدۇ.

— كېيىن، ئاپامنىڭ دەپ بېرىشىچە، — دەپ سۆزۈمنى
داۋاملاشتۇردۇم مەن ئۇلارنىڭ جىمجىت تۇرۇشقىنىنى كۆ-
رۈپ، — ئاپام ھېلىقى ئايالنى ئىزدەپ بېرىپ يالۋۇرۇپ بېقىپ-
تۇ، تىللاپمۇ بېقىپتۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ مۇناسىۋىتى مەن تۇغۇل-
غاندىن باشلاپ تا شۇ كەمگىچە ئۈزۈلمەي كەپتۇ. ئاپام بىزنى
يېتىم قىلىشنى خالىمايدىكەن، شۇڭا بارلىق دەردلەرگە چىداپ
كەپتۇ. باللار چوڭ بولغانچە تۈزىلىپ قالارمىكىن، دېگەن ئۈ-
مىدتە كۈننى كۈنگە ئۇلاپ كەپتۇ. بىراق دادام بىز چوڭايغانچە
تېخىمۇ ھەددىدىن ئاشتى. ئاكام سانتقان ئوتۇننىڭ پۇللىرىنى،
ئاپام مىڭ بىر جاپادا كىچىلىرى ئۇخلىماي كەشتىلىگەن ياستۇق،
لۆڭگىلەرنىڭ پۇللىرىنى ئېلىۋېلىپ بىرقانچە كۈن يوقاپ كې-
تىپ، يېنىدا پۇل قالمىغاندا قايتىپ كېلەتتى. ئاپامنى قورقۇتۇپ
پۇل ئالاتتى - دە، يەنە يوقاپ كېتەتتى. شۇ كۈنلەردە دادامغا
بولغان نەپرىتىم كۈندىن - كۈنگە كۈچىيىپ بارماقتا ئىدى.
دادامغا شۇنچىلىك ئۆچلۈك قىلاتتىمكى، لېكىن ئۇنى كۆرگەن
ھامان پۇت - قولۇمدا جان قالمايتتى، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن قور-
قاتتىم، تىنىم شۈركۈنەتتى. پەقەت ئاپامنىڭ كۆڭلى ئېچىلىپ
قالامدىكىن، دەپ ئاپامنىڭ ئەتراپىدىن كېتەلمەيتتىم. ئىشلارنى

ئالدىدا يۈرۈپ قىلاتتىم. ئاپام قىلغان ئىشىمدىن خۇشال بولۇپ
چىھرىدە خۇشاللىق ئەكس ئەتسە، مەنمۇ ئالەمچە خۇشاللىققا
چۆمەتتىم.

مەن ئون بەش ياشقا كىرگەن يىلى چوڭ دادام تۇگەپ كېتىپ
ئاپام تىكەندەك يالغۇز قالدى. دادامدىن باشقا ھەممىمىز چوڭ
دادامنىڭ يەتتە نەزىرسىگىچە چوڭ ئۆيدە تۇرۇپ قالدۇق. يەتتىن-
چى كۈنى ئاپام ماڭا ئۆيىمىزگە بېرىپ لازىملىق نەرسىلەرنى
ئەكېلىشنى بۇيرۇدى. مەن سىڭلىمنى ئەگەشتۇرۇپ ئۆيگە كەلگۈ-
چە كەچ كىرىپ كەتتى. كېلىپلا ھويلىمىزنىڭ ئىشىكىنىڭ ھاڭ-
غىرقاي ئوچۇق تۇرغىنىنى كۆرۈپ قورقۇپ كەتتىم. پۈتۈمنىڭ
ئۇچىدا دەسسەپ ئىشىك تۈۋىگە كېلىپ توختاپ قالدىم. ئۆيدە
دادام بىلەن بىر ئايال پاراڭلىشىۋاتاتتى. ئايال قاقاقلاپ كۈلۈۋا-
تاتتى. مەن دەرھال ئارقامغا يېنىپ ئۆزۈمنى دالدىغا ئالدىم.
پۈتۈمنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ ئارقىغا ئۆتۈپ، ئۆيىمىزنىڭ كىچىك-
كىنە روجىكىدىن ئۆي ئىچىگە سەپسالدىم، ئۆيدە دادام بىر ئايال
بىلەن تۇراتتى. دادام بولسا ئوچاقنىڭ ئۇدۇلىدىكى تامنىڭ كې-
سىكىنى پىچاق بىلەن ئويۇۋاتاتتى.

— ھوي، توختىتاخۇن! مېنى ئۆيلىرىگە ئالداپ ئەكەل-
مىگەنلا – ھە؟ كوچىلاۋاتقىلى نېكەم، قېنى ئۇ ماڭا بېرىدىغان
ئوبدان نەرسىلىرى، تېزرەك بولسىلا! بولمىسا، كېتىمەن جۇ-
مۇ، — ئايالنىڭ غىلجىڭلىغان ئاۋازىنى ئاڭلاپ غەزەپتىن تىترەپ
كەتتىم.

— مانا، مانا، ھازىرلا. ئۆزلىرىگە ئاتاپ سوقتۇرغان ئېرىغ
مال ئىدى بۇ! ھېلىقى ئىنجىمارۇقنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتمىسۇن
دەپ ئويراق تىقىۋەتكەن. تاپتىم مانا. كەلسىلە، چۆچۈرىدەك
قۇلاقلىرىغا ئۆز قولۇم بىلەن سېلىپ قوياي!

— ۋىيەي، قارىسىلا قىلىقلىرىنىڭ سەتلىكىنى.

كۆز ئالدىمدا بىر پارچە ئوت كۆيۈشكە باشلىدى. ئاجايىپ

بىر خىل كۈچ مېنى ئۆيگە باستۇرۇپ كىرىپ، ھېلىقى خوتۇننىڭ
قۇلاقلىرىنى يۇلۇشقا دەۋەت قىلاتتى. دادامنىڭ بىزگە نەچچە
يىلدىن بېرى قىل چاغلىق نەرسە ئېلىپ بېرىپ باقمىغىنىنى،
ئاپامنىڭ تارتقان ئازابلىرىنى، ئاشۇ خوتۇن سەۋەبىدىن يەپ كەت-
كەن تاياقلىرىنى ئويلىسام، دادام تۇتۇپ تۇرغان ئاشۇ پارقىراق
نەرسە بىزنىڭ قان - تەرىمىز، ئاپامنىڭ كۆز يېشىدەك كۆرۈنۈپ
ئۆزۈمنى تۇيمىغان ھالدا ئۆيگە قەدەم باستىم. ئۇلار ئۆيگە بىر-
كىمنىڭ كىرىپ قېلىشىنى كۈتمىگەن بولسا كېرەك، دادام ھېلى-
قى خوتۇننىڭ قۇلىقىدىن قولىنى تارتىۋېلىشنىمۇ ئۇنتۇپ، ماڭا
قاراپ تۇرۇپ قالدى. قاشلىقنى كۆيمەدەك قارا سۇرۇۋالغان ئوتتۇ-
را بوي، بۇغداي ئۆڭ ئايال تېزلىك بىلەن ئۆزىنى ئوڭشاپ، ماڭا
قاراپ كۈلگەندەكمۇ، يىغلىغاندەكمۇ بىر قىسما قاراپ قالدى. ئۇ
ماڭا شۇنداق سەت كۆرۈنۈپ كەتتىكى، ئۇنىڭ قۇلىقىدا ۋالىلداپ
تۇرغان سۆكىگە ھەم دادامغا بارلىق غەزەپ - نەپرىتىمنى يىغىپ
ھومايدىم، لېكىن پۇتلىرىم بوسۇغىغا مىخلىنىپ قالغاندەك قە-
مىر قىلالمايتتىم. دادامنىڭ كۆزىدىن يېنىۋاتقان قورقۇنچلۇق
نۇر مېنى يەرگە مىخلاپ قويغاندەك قىلاتتى. ئۇلارغا قارىغىنىمچە
كۆزلىرىمدىن ئاققان مۆلدۈردەك ياشنى توختىتالمىدىم. ھېلىق-
ى خوتۇن بولسا قۇلىقىدىكى سۆكىنى بىرى تارتىۋالىدىغاندەك
قولىدا تۇتقىنىچە يېنىمدىن ئۆتۈپ كەتكەندىمۇ، لۆمۈلدەپ يىغلى-
غىنىمچە تۇرۇپ قالدىم.
— ئاپاڭ قېنى؟ — دەپ سوردى دادام بىرھازادىن
كېيىن، — ئالە، ما پۇلغا ئۇكاڭ بىلەن كەمپۈت ئېلىپ يېگىن!
دادام ئاۋازىنى مۇلايىم چىقىرىشقا تىرىشقان بولسىمۇ ماڭا
شۇنداق سەت ئاڭلاندى. مەن ئۇ تەڭلىگەن ئون يۈەنلىك پۇلنى
ئالمىدىم. بۇ دادامنىڭ مېنىڭ مۇشۇ يېشىمغا كېلىپ تۇنجى
قېتىم پۇل بېرىشى ئىدى. مەنمۇ ئائىلىمىزدە بۇنداق يېڭى پۈتۈن
پۇلنى تۇنجى قېتىم كۆرۈشۈم ئىدى. ئاپامنىڭ، ئاكامنىڭ تاپ-

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com